

חידושים בתחום הטיפול התרופתי בהשמנה

(9)

[לדרג](#)

הכרס משתפלת מבעד לחולצה? מנסים לעשות דיאטה - ונשברים? יוצאים לג'וגינג ומקנחים בפיצוי מתוק, המונע הפחתה במשקל? אולי עליכם להיעזר בטיפול תרופתי. שימו לב: בסופו של דבר, הדרך היעילה ביותר להפחתה במשקל היא שינוי אורח חיים

תאריך פרסום: 10/06/2019

מאת: [ד"ר נירית אביר](#)

רופא אנדוקרינולוג, מומחה לרפואה פנימית
(מספר מקשר) 077-2306943

תופעת ההשמנה הפכה בעשורים האחרונים לשכיחה מאוד באוכלוסייה המערבית. השמנה קשורה בסיכון מוגבר למחלות כמו סוכרת, יתר לחץ דם, בעיות אורתופדיות, דום נשימה בשינה סרטן ובעיות בריאותיות נוספות. אכן, חלק מארגוני הבריאות אף הגדירו אותה כ"מגיפת המאה".

קיימות מספר תרופות, שמסייעות לתהליך הירידה במשקל. צילום: שאטרסטוק

מהי השמנת יתר?

המחושב לפי הנוסחה של משקל, חלקי גובה בריבוע, BMI) חומרת ההשמנה מוגדרת ע"פ יחס משקל-גובה (מדד

מתחת ל-20 - תת משקל BMI

משקל תקין - BMI 20-25

משקל עודף - BMI 25-30

השמנה בינונית בדרגה 1 - BMI 30-35

השמנה חמורה בדרגה 2 - BMI 35-40

מעל 40 - השמנה חולנית BMI

נהוג היום לסווג את ההשמנה גם לפי היקף המותניים, המעיד על השמנה בטנית. יש הסוברים כי זהו מדד חשוב יותר, BMI-בנוסף למדד ה-ע"פ מדד זה, היקף מותניים תקין הוא עד 88 ס"מ לנשים; ו-102 ס"מ לגברים. BMI-מה

מהו הטיפול המומלץ בהשמנה?

הדרך הטובה, היעילה והחיונית ביותר - למניעת השמנה ולטיפול בהשמנת יתר - היא שמירה על אורח חיים בריא, תזונה מאוזנת ופעילות גופנית סדירה. כל אלה הכרחיים תמיד, גם במקרים שבהם יש צורך בהתערבות נוספת (למשל: טיפול תרופתי או ניתוח בריאטרי). כל פתרון אחר שאינו משולב בשינוי אורח החיים יהווה רק "פלאסטר". עם הזמן, המשקל ישוב לקדמותו

טיפול תרופתי בהשמנה

קיימות מספר תרופות, שמסייעות לתהליך הירידה במשקל. כך, למשל: במטופלים שאינם מצליחים להפחית במשקל; מטופלים שהצליחו להפחית במשקל, אבל אינם מצליחים לשמור על התוצאה; או מטופלים שעברו ניתוח בריאטרי, אך לאחר זמן מה עלו חזרה במשקל

בישראל, כל התרופות הרשומות לצורך טיפול בהשמנה אינן כלולות בסל הבריאות (חלקן נמכרות בהנחה בקופות החולים השונות, בתנאים ומעלה, בנוכחות גורמי סיכון הקשורים להשמנה כגון: סוכרת, BMI 27 ומעלה, או אנשים עם BMI 30 מסוימים) וניתנות לאנשים עם 'טרומ סוכרת, יתר לחץ דם, כבד שומני וכו

חשוב להדגיש: הטיפול התרופתי אינו תרופת קסם לירידה במשקל ואינו בא להחליף את הצורך בשינוי אורח החיים! לאחר שמפסיקים לקחת תרופות, השפעתן פגה - ויש עליה מחודשת בתיאבון. לכן, כל טיפול תרופתי חייב להיות מלווה במעקב רופא ודיאטנית ובנכונות לשמירה על אורח חיים בריא

מהן התרופות הקיימות כיום לטיפול בהשמנה?

קסניקל: התרופה הוותיקה נלקחת בטבלייה עם כל ארוחה שומנית, עד 3 פעמים ביום

התרופה פועלת במעיים ומפחיתה משמעותית את ספיגת השומן מהאוכל לדם. לכן, התרופה מתאימה בעיקר לאנשים שהתזונה שלהם כוללת אחוזי שומן גבוהים (לאו דווקא הרבה פחמימות). יעילותה קטנה יחסית. תופעת הלוואי העיקרית של התרופה היא שלשול שומני עם ריח חזק

רזיין: תרופה ותיקה יחסית. נלקחת בטבלייה פעם ביום, פועלת על דיכוי התיאבון במוח (האפקט של התרופה דומה לאפקט של אמפטמינים - ממריצים). יעילותה חלשה יחסית, התרופה מוגבלת לשימוש רציף עד 12 שבועות בלבד עקב חשש מתופעות לוואי חמורות (ניתן לקחת את התרופה שוב לאחר הפסקה של מספר שבועות)

בלוויק: תרופה חדשה יחסית בישראל. נלקחת בטבלייה פעמיים ביום ופועלת על דיכוי התיאבון, דרך רצפטורים לסרוטונין במוח. השימוש הרצוף בתרופה מוגבל כיום לשנתיים

במידה רבה, בלוויק דומה לתרופה הוותיקה רדוקטיל (תרופה שהורדה מהמדפים, בשל מחקרים שהראו כי היא גורמת לתחלואה לבבית!), אך לגבי בלוויק הוכח באופן חד משמעי כי אינה מעלה את הסיכון לתחלואה לבבית

יעילותה בינונית: ע"פ מחקרי החברה, 65% מהמטופלים בתרופה מפחיתים 10%-5% ממשקלם

תופעות הלוואי של התרופה קלות, כוללות בעיקר כאבי ראש ויובש בפה, וחולפות לרוב תוך כדי הטיפול. עם זאת, יש לנקוט משנה זהירות (כאשר נוטלים אותה במקביל לנוגדי דיכאון כמו פרוזאק (מותר ליטול במקביל, אבל יש להזהר).

סקסנדה: תרופה נוספת חדשה יחסית בישראל, אך מבוססת על התרופה הותיקה לסוכרת "ויקטוזה". ניתנת בזריקה תת עורית פעם ביום ופועלת גם היא ע"י דיכוי התיאבון במוח. הסקסנדה ניתנת במינון של 3 מ"ג ליום לעומת מינון מירבי של ויקטוזה 1.8 מ"ג ליום

יעילותה גבוהה: ע"פ המחקרים, למעלה מ-65% מהמטופלים בתרופה משילים 5% ממשקלם; כ-33% מהמטופלים משילים כ-10% ממשקלם.

תופעות הלוואי מתרחשות בעיקר בתחילת הטיפול (בד"כ חולפות עם הזמן) וקשורות למערכת העיכול: בעיקר בחילות, לעיתים גם שלשול, גזים וכו'. השימוש בתרופה אינו מוגבל בזמן, אך התרופה אסורה למי שסבל בעבר מדלקת של הבלב ו/או מאי ספיקת כליות.

טופמקס: מדובר בתרופה נוספת, שכדאי להזכיר במסגרת סקירה זו, אך יש לציין כי השימוש בתרופה זו כלל אינו שכיח. במקור, התרופה מיועדת לטיפול באפילפסיה, אך עם הזמן התגלה כי היא יעילה גם לירידה במשקל, בעיקר באנשים המתמודדים עם אכילה בולמוסית. משתמשים בתרופה זו לעיתים רחוקות והתרופה ניתנת רק ע"י רופאים המתמחים בתחום. ניתנת בארץ רק עם טופס 29/ג. לא רשומה להתוויה של ירידה במשקל.

שמירה על תזונה נכונה ופעילות גופנית. צילום: שאטרסטוק

מהם החידושים העתידיים בצפויים בתחום?

בעתיד צפויות להיכנס לשימוש תרופות חדשות המיועדות לטיפול בסוכרת (בהזרקה ודרך הפה), המבוססות על אגוניסטים הפועלים בדומה ונמצאו בעלות יעילות גבוהה מאוד, להורדה משמעותית במשקל (אגוניסט - חומר הנקשר לקולטן מסוים ומפעיל GLP, לתרופות מקבוצת 1 (אותו, בדומה לחומר המקורי הנקשר לקולטן וכך משיג פעילות דומה).

לסיכום: טיפול תרופתי לצורך ירידה במשקל ניתן למטופלים הסובלים מהשמנה, במטרה לסייע להם לרדת במשקל ובכך למנוע או להקטין את הסיכון לחלות במחלות שונות, הקשורות להשמנת יתר. הטיפול התרופתי בשום אופן לא מחליף את הצורך בשינוי אורח חיים ושמירה על תזונה נכונה ופעילות גופנית, אלא הוא חייב לבוא יחד על מנת להגיע לתוצאות הרצויות.

ד"ר נירית אבירן ברק היא אנדוקרינולוגית בכירה במכבי שירותי בריאות, ובמרפאות שר"פ פלוס בכפר סבא. מנהלת פורום אנדוקרינולוגיה באתר

zap doctors. סייעה בהכנת הכתבה: יעריט טרבלסי, כתבת

